

КОНЦЕПТ *EMOTION* В АНГЛІЙСЬКОМОВНОМУ ТАНЦЮВАЛЬНО-СПОРТИВНОМУ ДИСКУРСІ

THE CONCEPT *EMOTION* IN THE ENGLISH DANCESPORT DISCOURSE

Сєдакова М.В.,

orcid.org/0000-0002-9452-3763

доктор філософії з філології,

доцент кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови
Запорізького національного університету

Широкова І.І.,

orcid.org/0000-0002-4663-4127

доктор філософії з філології,

доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування
Запорізького національного університету

Статтю присвячено дослідженню актуальних питань когнітивної та комунікативної лінгвістики, які пов'язані зі специфікою актуалізації концептів в певному комунікативному середовищі. Танцювально-спортивний дискурс є багатокомпонентним, оскільки передбачає не тільки обмін новою інформацією, а й емоційним досвідом. Саме в мистецькій галузі питання психічного та емоційного стану особистості розкриваються якнайкраще, наповнюються змістом задля акцентування уваги глядачів на тому чи тому смислового відтінку. Вміння передати зміст танцю й кожного танцювального руху за допомогою правильних емоцій, поєднуючи з музичним супроводом, є артистичним викликом. Для демонстрації майстерності високого рівня на змаганнях танцівники ретельно працюють над емоційною складовою кожного різновиду танцю окремо. Метою цього дослідження є визначення особливостей актуалізації концепту *EMOTION* в сучасному англійськомовному танцювально-спортивному дискурсі. Дослідження спрямоване на встановлення зв'язку між мовними засобами вираження концепту *EMOTION* та позамовними й культурними чинниками, що впливають на його формування. Результати дослідження можна узагальнити так: обмін інформацією в танці є багатозначним і стимулює багато асоціацій, інтерпретацій залежно від здатності глядача сприймати й коректно розуміти емоції та інтенції танцівників. Правильне розуміння танцю глядачами відбувається лише за умови достатнього життєвого досвіду та певних фонових знань. Танцівники, як активні учасники танцювально-спортивного дискурсу, відтворюють зміст танцю за допомогою як невербальних, так і вербальних засобів активізації емоційності. Емоційна складова танцювально-спортивного дискурсу реалізується у площині саморефлексії танцівників безпосередньо впродовж виконання танцю та в процесі подальшого усвідомлення танцівниками якості свого виконання, аналізу емоцій та їх впливу на реципієнтів, а також у площині глядацької рефлексії. Для танцювально-спортивного дискурсу концепт *EMOTION* є ключовим. Мультимодальна танцювально-спортивна комунікація створює таке середовище, у якому концепт *EMOTION* виявляє різні смисли. Емоції та почуття від виконання й споглядання танцю завжди є позитивними й описуються як почуття щастя, захоплення, радості, задоволення, піднесення.

Ключові слова: танцювально-спортивний дискурс, концепт (*EMOTION*), мультимодальність, невербальна комунікація, позитивні емоції.

The article discusses the study of current issues of cognitive and communicative linguistics, which are related to the specifics of the implementation of concepts in a certain communicative environment. Dancesport discourse is multi-component since it involves not only the exchange of new information, but also emotional experience. It is in the artistic field that the issues of the mental and emotional state of the individual are revealed in the best possible way filled with content in order to focus the audience's attention on a particular semantic nuance. The ability to convey the meaning of dance and each dance movement with the help of the appropriate emotions combined with musical accompaniment is an artistic challenge. To demonstrate high-level skill at competitions dancers carefully work on the emotional component of each type of dance separately. The purpose of the study is to determine the features of the implementation of the concept *EMOTION* in modern English dancesport discourse. The study is aimed to establish a connection between the linguistic means of expressing the concept *EMOTION*, extra-linguistic and cultural factors that influence its formation. The results of the study can be summarized as follows: the exchange of information in dance is multi-valued and stimulates many associations and interpretations depending on the viewer's ability to perceive and understand the emotions and intentions of the dancers correctly. The accurate understanding of dance by the audience occurs only if there is sufficient life experience and certain background knowledge. Dancers as active participants in dancesport discourse reproduce the content of the dance using both nonverbal and verbal means of activating emotionality. The emotional component of dancesport discourse is realized in the dancer's self-reflection directly during the dance performance and also in the process of dancers' further awareness of the quality of their performance, analysis of emotions and their impact on recipients as well as in the field of audience reaction. Multimodal dancesport communication creates an environment in which the concept of *EMOTION* reveals different meanings. Emotions and feelings from performing and contemplating dance are always positive and are described as feelings of happiness, delight, joy, satisfaction, and elation.

Key words: dancesport discourse, concept (*EMOTION*), multimodality, nonverbal communication, positive emotions.

Постановка проблеми. У сучасному мовознавстві актуальності набувають питання, які пов'язані з вивченням людини в її різновекторній взаємодії зі світом. Саме тому в різних сферах спілкування фрагменти когнітивно-прагматичного досвіду набувають специфічного втілення визначаючи концептуальну та мовну картини світу [2, с. 96-97]. Проте, ця картина світу може бути динамічною, оскільки змінюється під впливом життєвих ситуацій та в залежності від емоційного стану людини, що має значний вплив на певні зміни у світобаченні людини [10, с. 30]. При цьому особливої уваги набувають питання емоційності та впливу емоцій на якість спілкування у різних сферах комунікації, оскільки інформація з високим ступенем емоційності сприймається набагато краще, ніж нейтральна, адже задіяна емоційна пам'ять, яка допомагає відновити минулий пережитий емоційний досвід та перенести його на новий [9, с. 127-128]. В сучасному англійськомовному танцювально-спортивному дискурсі концепт **EMOTION** набуває особливого значення, оскільки комунікація учасників сповнена різноманітними емоціями та переживаннями. Вміння передати смисловий зміст танцю й кожного танцювального руху за допомогою правильних емоцій, поєднуючи з музичним супроводом, є артистичним викликом, складнішим, ніж опанування танцювальних фігур. Для демонстрації майстерності високого рівня на змаганнях танцівники ретельно працюють над емоційною складовою кожного різновиду танцю окремо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню питання концепту, як поняття, що позначає щось важливе та цінне для певної сфери життєдіяльності присвячено переконливу кількість наукових праць (Бацевич Ф.С. [1], Вежицька А. [28], Куцос О.І. [4], Ніконова В.Г. [5], Приходько А.М. [7], Селіванова О.О. [8]). Дослідники одностайні стосовно розуміння того, що ці поняття та ідеї є багатовимірними ментально організованими одиницями, які виконують функцію збереження знань про світ у різних сферах комунікації [25, с. 55]. Проте, науковці оперують різними термінами на їх позначення, а саме, концепт, концептуальна домінанта, лінгвокультурний концепт, ключові слова культури. В одних дослідженнях ці терміни уживаються синонімічно, в інших диференційовано, тому, вибір терміну залежить від аспекту, на якому фокусує увагу науковець. В цьому дослідженні ми використовуємо термін концепт, як «одиницю оперативної пам'яті та всієї картини світу» [1, с. 90] учасників танцювально-спортивного дискурсу.

Постановка завдання. Метою наукової розвідки є визначення особливостей актуалізації концепту **EMOTION** в сучасному англійськомовному танцювально-спортивному дискурсі. Дослідження спрямоване на встановлення зв'язку між мовними засобами вираження концепту **EMOTION** та позамовними й культурними чинниками, що впливають на його формування.

Виклад основного матеріалу. Комунікація в кожній сфері людської діяльності сповнена емоціями, які набувають особливого значення, коли йдеться про мистецтво. Аналізуючи й пояснюючи бальний танець своїм учням, хореографи/тренери/лектори беруть за основу саме емоційний аспект (*"Dance means a **rhythmical expression of emotions to music**"* [22] *"...a dancing pair expresses **relationship emotion in all degrees; attraction, combat, flirtation, betrayal, rejection, longing...**"* [15, с. 53]). Танцівники, як активні учасники танцювально-спортивного дискурсу, також наголошують на тому, що танець – це емоція: (*"Ron Montez, a long time Latin ballroom dancing championship, once described **dancing as 'emotion in motion'**, meaning that the value is in creating an experience that the dancer and the audience can relate to emotionally"* [26, с. 170]), оскільки він здатен відображати складний діапазон людських почуттів.

Лексична одиниця *emotion* запозичена в англійську мову в XVI ст. (< ст.фр. *emouvoir*), проте в значенні *"a strong feeling such as love, fear or anger; the part of a person's character that consists of feelings"* [23] почала використовуватися лише починаючи з 1650 років [16] для опису станів людини в різних комунікативних ситуаціях. В танцювально-спортивному дискурсі кожен танець спонукає переживати цілий спектр емоцій та почуттів (*love, happiness, passion, sadness, disappointment, fear, anger*), оскільки своїм виникненням він завдячує певному культурному середовищу й тим історичним подіям, які передували його створенню. Важливим є й те, що бальний танець продовжує свій розвиток під впливом сучасних викликів та урізноманітнює емоційну складову, яка реалізується в різних площинах:

– у площині саморефлексії танцівників безпосередньо впродовж виконання танцю (*"Its natural rhythm provides emotions of **joy, happiness and satisfaction**, and enables you to **express yourself through freedom of movement**"* [20, с. 12], *"In performing, his face radiates absolute **joy**, and his connection to his partner is palpable"* [17, с. 12]);

– у площині саморефлексії, тобто в процесі подальшого усвідомлення танцівниками якості свого виконання, аналізу емоцій та їх впливу

на реципієнтів (“...the *most gratifying dance moments I’ve ever experienced*” [12, с. 5]; “we enjoyed every single moment and left our hearts on the floor” [19]);

– у площині глядацької рефлексії (“One day I turned on the TV and I think it was the *World Latin Championship...this was the most exciting thing I have ever seen! The costumes, the energy, the athleticism, and the glitz just drew me in...*” [14]).

Аналізуючи ті емоції, які виникають під час виконання танцю на змаганнях або тренуванні, танцівники послуговуються найменуваннями різних емоцій, що дозволяє учасникам комунікації в дуже стислий проміжок часу передати максимально точну інформацію щодо свого внутрішнього стану. Цю інформацію можливо відтворити за допомогою як невербальних (ніжний дотик, погляд, обійми; дизайн та колір костюмів), так і вербальних (найменування емоцій, вигуки, метафори) засобів активізації емоційності. Мультимодальна реалізація емоцій в танцювально-спортивному дискурсі відбувається через «взаємодію семіотичних ресурсів за посередництвом аудіального та візуального модусів» [3, с. 18].

Зауважимо, що обмін інформацією в танці є багатозначним і стимулює масу асоціацій, інтерпретацій залежно від здатності глядача сприймати й коректно розуміти емоції та інтенції танцівників (“aim of modern dancing is *communication of emotional experience* – intuitive perceptions, elusive truth – which cannot be communicated in reasoned terms or reduced to mere statement or fact” [21, с. 310]). Правильне розуміння танцю глядачами відбувається лише за умови достатнього життєвого досвіду та певних фонових знань, як наприклад, розповсюджена характеристика танцю румба як такого, що описує історію кохання, а танець танго символізує пристрасть (“...share in a common *passion and experience, tango can help to break down stereotypes, and build bridges of mutual respect and appreciation*” [24, с. 102]). Важливо зауважити, що емоції відображають «не об’єктивні якості предметів світу, а їх значення для діяльності і буття мовця» [6, с. 318].

Аналіз матеріалу підтверджує, що різні види бальних танців об’єднує тема кохання (“*Love is a lot like dancing*” [27, с. 61]), а танцювальний

майданчик перетворюється на місце для романтичних зустрічей (“The *dance floor re-established itself as the romantic meeting point*” [13, с. 24]). Отже, актуалізується концептуальна проєкція “ЕМОЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ → БАЛЬНІ ТАНЦІ”.

Формування концептуальної проєкції “EMOTION → BALLROOM DANCING” здійснюється завдяки тому, що знання із домена-джерела “EMOTION” екстраполюються на цільовий когнітивний домен “BALLROOM DANCING”. Концептуальні ознаки емоційної діяльності в танцювально-спортивній сфері описуються як своєрідний стан, поведінка; внутрішня мотивація, мистецтво жити; те, що спонукає до діяльності, досягнення корисного результату. Вони вербалізуються за допомогою уживання загальних назв на позначення емоційної діяльності (emotion, feeling – “A range of close-up and medium shorts, done at eye level...shows the passion and *emotion* the two dancers share...” [19, с. 117]), уживання назв позитивних емоцій (happiness, joy – “He describes his dancing as having depth of joy and passion, and every lady says I give her *happiness...when I dance*” [27, с. 52]), уживання прикметників з емотивними значеннями, емотивно-оцінними значеннями (precious “of great value or worth”, thankful “happy or grateful”, – “...*thankful, blessed and motivated to keep doing what we love doing so much...dancing*” [11]).

Висновки. Отже, емоції пронизують танцювально-спортивну сферу комунікації. Мультимодальна танцювально-спортивна комунікація створює таке середовище, у якому концепт *EMOTION* виявляє різні смисли в залежності від різновиду танцю, що виконується й здатності виконавців передати історію танцю невербальними засобами. Концепт *EMOTION* є ключовим для танцювально-спортивного дискурсу й передає складний набір почуттів комунікантів. Справжні почуття від виконання й споглядання танцю завжди є позитивними й описуються активними й пасивними учасниками танцювально-спортивного дискурсу як почуття щастя, захоплення, радості, задоволення, піднесення. Частота їх невербального та вербального вираження перетворюється на одну з ідентифікувальних ознак танцювально-спортивної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. К.: Довіра, 2007. 205 с.
2. Козлова Т.О., Сєдакова М.В. Концепт LOVE в англійськомовному танцювально-спортивному дискурсі. *Львівський філологічний часопис*. №6. 2019. Львів : «Гельветика». С. 96–99.
3. Крисанова Т. А. Мультимодальна актуалізація негативних емоцій в англomовному кінодискурсі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2020. Вип. 92. С. 16–22.

4. Куцос О.І. Класифікація визначень поняття «концепт» методом кластерного аналізу. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 24. Том 1. С.171–175.
5. Ніконова В. Г. Концепт – концептуальний простір – картина світу: досвід поетико-когнітивного аналізу художнього тексту. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*. Серія: Філологія. 2012. Т. 15. № 2. С. 117–123.
6. Попова О. Емотивність як прагматичний фактор комунікації. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка*. Філологічні науки. Випуск 89 (5). 2010. С. 316–319.
7. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.
8. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми. Підручник. Полтава: Довкілля, 2008. 712 с.
9. Сєдакова М.В. Реалізація англійськомовного танцювально-спортивного дискурсу: когнітивний та прагматичний аспекти. Дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія. Запоріжжя. 2023. 228 с.
10. Широкова І.І. Специфіка та мультимодальні засоби актуалізації індивідуально-авторської картини світу В. Блейка. Дис. на здобуття наук. ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія. Запоріжжя. 2021. 295 с.
11. Bager T. This night... This moment. URL: <https://www.instagram.com/p/CTXWHdQnvE7/?igshid=NjIwNzlyMDk2Mg==> (access date 04.09.2021).
12. Benevento A., Dobb E. *Dancing Through Life*. New York: St. Martin's Press, 2007. 240 p.
13. Daniel Y. *Rumba: Dance and Social Change in Contemporary Cuba*. Bloomington: Indiana University Press, 1995. 196 p.
14. Davies D. *Who said I'd never Dance Again?* New York: Morgan James Publishing, 2018. 211 p.
15. Drake-Boyt E. *Latin Dance*. ABC-CLIO. 2011. 161 p.
16. Etymology Dictionary on-line. URL: (access date 23.02.2025)
17. Ericksen Ju. A. *Dance with Me: Ballroom Dancing and the Promise of Instant Intimacy*. New York: NYU Press, 2011. 279 p.
18. Hammond D. We would like to say thank you. URL: <https://www.instagram.com/p/CZE1SAXIwN1/?igshid=NjIwNzlyMDk2Mg==> (access date 12.12.2022).
19. Hammond L. *Strictly Ballroom*. Pascal Press. 2003. 120 p.
20. Hobin T. *Belly Dance for health, Happiness and Empowerment*. John Hunt Publishing. 2015. 276 p.
21. Mackenzie J.L., Alba-Juez L. *Emotion in Discourse*. John Benjamin's Publishing Company, 2019. 397 p.
22. Nordin G. *On Expression Through Movement in Latin Dancing*. URL: https://www.youtube.com/watch?v=s_uO-9H1Va0 (access date 10. 09.2020).
23. Oxford Dictionary on-line. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/emotion?q=emotion> (access date 10.03.2025)
24. Pearson Dr. I. *Emotional Connection through Intimate Dance: Argentine Tango and Beyond*. URL: https://www.google.com.ua/books/edition/Emotional_Connection_through_Intimate_Da/hr5IEQAAQBAJ?hl=uk&gbpv=0 (access date: 10.03. 2025)
25. Schwarz M. *Einführung in die kognitive Linguistik*. Tübingen. Basel: Francke, 1996. 238 p.
26. Wasieleski D. M., Weber J. *Business Ethics*. Bingley: Emerald Group Publishing, 2019. 392 p.
27. Weinstein R. *Become A Man of Confi-Dance*. Bloomington: Xlibris Corporation, 2012. 204 p.
28. Wierzbicka A. *English. Meaning and Culture*. USA: Oxford University Press, 2006. 352 p.